JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

HATÓSÁGI FŐOSZTÁLY
SZOCIÁLIS ÉS GYÁMÜGYI OSZTÁLY

Iktatószám: JN/17/00220-32/2024

ÖSSZEFOGLALÓ A GYERMEKOTTHONOK 2024. ÉVI SORON KÍVÜLI HATÓSÁGI ELLENŐRZÉSÉRŐL

1. A vizsgálat elrendelése

A Belügyminisztérium szociális ügyekért felelős helyettes államtitkára a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII.23.) Korm. rendelet 14. § (3) bekezdésében, valamint a Belügyminisztérium Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 12/2022. (VI.28.) BM utasítás 6. függelék 24. pontjának A2. alpontjában biztosított jogkörénél eljárva valamennyi gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró kormányhivatalt az állami, nem állami és egyházi fenntartású gyermekotthonok/lakásotthonok **soron kívüli hatósági ellenőrzésének lefolytatására utasította.**

2. A vizsgálat módszerei

A Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztálya (a továbbiakban: Hatóság) – mint működést engedélyező szerv – vizsgálja a nevelésbe vett gyermekek ellátását az alábbi szempontok alapján:

- Belügyminisztérium Gyermekvédelmi és Gyámügyi Főosztálya által 2024. február 28. napján elektronikus úton kiküldött ellenőrzési adatlapok felhasználásával *(adatlapok előzetes kiküldése intézmények részére, az abban foglaltak helyszínen történő ellenőrzése)*
- a lakásotthonok/gyermekotthonok helyszíni szemlével egybekötött átfogó ellenőrzése, ellenőrzési jegyzőkönyvek és összefoglaló elkészítése

Határidő: 2024. április 30.

5002 Szolnok, Ady Endre út 35-37. Telefon: (56) 523 353
e-mail: kh.szocgyam@jasz.gov.hu Honlap: www.kormanyhivatalok.hu
Hivatali kapu: JNSZMKHGYH

3. **A vizsgálat ütemterve**

2024. március 12.:

*A **Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság** által fenntartott **Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Gyermekvédelmi Központ** fenntartásában működő alábbi lakásotthonok:*

1. **Gézengúz lakásotthon** (5471 Tiszakürt, Akácfa út 22/A.)
2. **Bóbita lakásotthon** (5471 Tiszakürt, Görbe út 9.)
3. **Babóca lakásotthon** (5471 Tiszakürt, Petőfi út 29.)

2024. március 13.:

*A **Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság** által fenntartott **Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Gyermekvédelmi Központ** fenntartásában működő alábbi gyermek- és lakásotthonok:*

1. **Lehetőség Speciális Gyermekotthon** (5000 Szolnok, Gyermekváros u. 1.)
2. **Holló-lak lakásotthon** (5000 Szolnok, Holló u. 1/A.)
3. **Nyuszi lakásotthon** (5000 Szolnok, Nyúl u. 9.)
4. **Félutas-ház Szolnok** külső férőhelyen biztosított utógondozói ellátás (Szolnok, Malom u. 6. IX. 37.)

Továbbá:

A Szeged-Csanádi Egyház megye által fenntartott Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató keretein belül:

1. **Szent Bálint Lakásotthon** (5000 Szolnok, Seregély utca 3.)
2. **Szent Jeromos Lakásotthon** (5000 Szolnok, Szép utca 33.)

2024. március 14.:

*A **Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság** által fenntartott **Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Gyermekvédelmi Központ** fenntartásában működő alábbi lakásotthonok:*

1. **Kamasz kuckó lakásotthon** (5008 Szolnok, Szandai Sándor út 10.)
2. **Junior utógondozó otthon** (5008 Szolnok, Stromfeld A. u. 10.)

Továbbá:

A Szeged-Csanádi Egyház megye által fenntartott Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató keretein belül:

3. **Szent Flórián Lakásotthon** (5008 Szolnok, Szilvás utca 43.)

2024. március 25.:

*A **Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság** által fenntartott **Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Gyermekvédelmi Központ** fenntartásában működő alábbi lakásotthonok:*

1. **Hóvirág különleges lakásotthon** (5430 Tiszaföldvár, Hunyadi u. 19.)
2. **Aranyeső lakásotthon** (5430 Tiszaföldvár, Döbrei J. út 116.)
3. **Százszorszép különleges lakásotthon** (5461 Tiszaföldvár, Döbrei J. út 24.)
4. **Fénysugár lakásotthon** (5430 Tiszaföldvár, Döbrei J. út 142.)

2024. március 26.:

*A **Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság** által fenntartott **Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Gyermekvédelmi Központ** fenntartásában működő alábbi lakásotthonok:*

1. **Margaréta különleges lakásotthon** (5430 Tiszaföldvár, Beniczky G. u. 5.)
2. **Ezüstfenyő különleges lakásotthon** (5430 Tiszaföldvár, Bányai K. út 10.)
3. **Napraforgó különleges lakásotthon** (5430 Tiszaföldvár, Aranykert út 58.)

2024. március 27.

*A **Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság** által fenntartott **Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Gyermekvédelmi Központ** fenntartásában működő alábbi lakásotthonok:*

4. **Bagaméri lakásotthon** (5310 Kisújszállás, Balassi B. u. 5.)
5. **Süsü a sárkány lakásotthon** (5310 Kisújszállás, Csorbai út 15.)
6. **Bátor Tintanyúl lakásotthon** (5310 Kisújszállás, Nyár u. 46.)
7. **Gólyavár lakásotthon** (5310 Kisújszállás, Pacsér u. 1.)
8. **Pom-Pom különleges lakásotthon** (5310 Kisújszállás, Kígyó u. 1/A.)

2024. március 28.

*A **Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság** által fenntartott **Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Gyermekvédelmi Központ** fenntartásában működő alábbi gyermek- és lakásotthonok:*

1. **Settenkedő Speciális Gyermekotthon** (5310 Kisújszállás, Váci M. u. 5.)
2. **Mirr-Murr különleges lakásotthon** (5310 Kisújszállás, Bajcsy-Zs. út 21/A.)

Továbbá:

A Szeged-Csanádi Egyházmegye által fenntartott Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató keretein belül:

1. **Árpád-házi Szent Erzsébet Lakásotthon** (5310 Kisújszállás, Bem utca 43.)

2024. április 04.:

*A **Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság** által fenntartott **Országos Gyermekvédelmi Szakszolgálat** (a továbbiakban: engedélyes) – 4025 Debrecen, Piac u. 9/B. – keretein belül működtetett Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat keretein belül:*

1. **Árvácska Befogadó Gyermekotthona** – 5000 Szolnok, Gyermekváros u. 1.
2. **Kicsi Manó Különleges Befogadó Gyermekotthona** – 5000 Szolnok, Gyermekváros u. 1.

A Hatóság részéről **2024. április 04. napján** további helyszíni ellenőrzés került lefolytatásra a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság által fenntartott Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Gyermekvédelmi Központ székhelyén (5000 Szolnok, Gyermekváros u. 1.), valamint **2024. április 05. napján** a Szeged-Csanádi Egyházmegye által fenntartott Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató által működtetett lakásotthonok székhelyén (5000 Szolnok, Szántó krt. 58.).

4. A vizsgálat menete és eredményei

Jász-Nagykun-Szolnok vármegye illetékességi területén két fenntartó által működtetett, három gyermekvédelmi szakellátást nyújtó intézmény található.

A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság (a továbbiakban: SZGYF) által működtetett Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Gyermekvédelmi Központ (a továbbiakban: GYVK), mely gyermekotthoni hálózatán belül otthont nyújtó ellátást, utógondozást, utógondozói ellátást biztosít, valamint az Országos Gyermekvédelmi Szakszolgálat Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat (a továbbiakban: OGYSZ) Árvácska Befogadó Gyermekotthon és Kicsi Manó Különleges Befogadó Gyermekotthon Jász-Nagykun-Szolnok Vármegye elnevezésű engedélyesei útján otthont nyújtó ellátást biztosít.

A Gyermekvédelmi szakellátást biztosító másik fenntartó a Szeged-Csanádi Egyházmegye, mely az általa működtetett Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató nevelőszülői hálózatával és négy lakásotthona keretein belül biztosít ellátást.

A Hatóság **2024. március 12. napjától április 04. napjáig** bezárólag lefolytatta illetékességi területén működő összes gyermek- és lakásotthon helyszíni ellenőrzését. Ez **összesen 28 gyermek- és lakásotthont érintett** (+ 1 külső férőhelyen biztosított utógondozói ellátásként nyilvántartott ellátottak számára nyitva álló helyiséget */Szolnok, Malom u. 6. IX.37./*).

A helyszíni ellenőrzések tervezését megelőzően a Hatóság felvette a kapcsolatot az intézményekkel; az ütemezett ellenőrzések a 3. pontban foglaltak szerint valósultak meg.

A helyszíni ellenőrzések során az SZGYF fenntartásában működő intézményeket érintően jelen voltak a fenntartók képviselői (a GYVK tekintetében az SZGYF Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Kirendeltségének kirendeltség igazgatója, Szervezetirányítási Osztály osztályvezetője, szakreferense, az OGYSZ gyermekotthonok tekintetében az SZGYF

Gyermekvédelmi Intézményirányítási Főosztály Gyermekvédelmi és Szakszolgálati Koordinációs Osztály osztályvezetője, szakreferense). A Szeged-Csanád Egyházmegye fenntartásában működő lakásotthonok tekintetében a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató illetékes területi igazgatója volt jelen az ellenőrzések során.

Az érintett intézményeket a Hatóság a szociális, gyermekjóléti, és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásról és ellenőrzéséről szóló 369/2013 (X.24.) Korm. rendelet 36. § (1) a) pontja értelmében **évente ellenőrzi.**

Az előző évi ellenőrzések az alábbiak szerint valósultak meg:

- SZGYF GYVK: 2023. október 03-06. és október 09.
- SZGYF OGYSZ: 2023. november 28.
- Szeged-Csanád Egyházmegye által működtetett lakásotthonok: 2023. október 18.

A Belügyminisztérium Gyermekvédelmi és Gyámügyi Főosztálya által készült ellenőrzési adatlapok a helyszíni ellenőrzéseket megelőzően megküldésre kerültek az intézmények részére. A kitöltött adatlapok a helyszíni ellenőrzések időpontjaira rendelkezésre álltak a Hatóság részére. Az abban foglaltak ellenőrzésére – többek között – a helyszíneken sor került.

Tekintettel arra, hogy az adatlapok szinte teljes mértékben tartalmazták a Hatóság általi, éves átfogó ellenőrzéseinek szempontsorát, így a kiemelten vizsgált témakör mellett az éves ellenőrzésre is sor került.

A soron kívüli ellenőrzés három témakörét *(gyermekbántalmazás, rendkívüli esetek, panaszok)* az alábbi időintervallumban vizsgálta a Hatóság:

2023. január 01. – 2024. február 29.

Gyermekbántalmazás:

	SZGYF GYVK	SZGYF OGYSZ	Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató
Kortársbántalmazás gondozási helyen	59	11	8
Kortársbántalmazás gondozási helyen kívül	4	---	---
Bántalmazás gondozási helyen kívül felnőtt által	9	1	1
Bántalmazás gondozási helyen szakember által	4	---	---

Az ellenőrzés során megállapítást nyert, hogy gyermekbántalmazás tekintetében minden intézmény érintett.

A tapasztalt gyermekbántalmazási esetek három csoportba sorolhatóak:

- kortárs bántalmazás gondozási helyen vagy gondozási helyen kívül,
- ellátott gyermek bántalmazása gondozási helyen kívül felnőtt által,
- ellátott gyermek bántalmazása intézmény szakembere által.

A GYVK 23 lakásotthonából 5 volt, ahol nem fordult elő bántalmazás. Az **esetek legnagyobb része kortárs általi bántalmazások**, azon belül is fizikai, illetve előfordult szexuális bántalmazás is. Több esetben a bántalmazott és a bántalmazó is visszatérő szereplője a történéseknek. Annak ellenére, hogy a bántalmazásokat követően minden esetben megtörténtek a szükséges, szabályzat által előírt intézkedések (intézményi-munkáltatói, rendőrségi feljelentés) és a gyermekek pszichés megsegítése és támogatása is folyamatos, az esetek száma nem igazán csökken. Az okok, amik a bekövetkezett bántalmazásokhoz vezettek általában összetettek, így a megoldás csak többlépcsős folyamatban, rendszer szemléletben történhet.

Gyermekvédelmi szakember által történt bántalmazás csak a GYVK lakásotthonaiban történt; két kisújszállási és két szolnoki lakásotthon esetében. Valamennyi bántalmazás fizikai bántalmazás volt, két esetben rendőrségi feljelentés is történt, ahol az egyik esetben bizonyítékok hiányában lezárták a nyomozást, a másik esetben pedig még folyamatban van az ügy. A négyből egy esetben azonnali hatállyal megszüntették a munkaviszonyt, három esetben pedig a belső vizsgálat lezárásáig felmentették a dolgozót a munkavégzés alól. A belső vizsgálatok minden esetben megtörténtek, amely után egy dolgozó áthelyezésre került egy másik lakásotthonba.

A fenntartótól kapott tájékoztatás alapján a GYVK lakásotthonaiban kimutatott esetszám azért magas, mert kivétel nélkül minden eset jelentésre és kivizsgálásra kerül, azok is, amelyeknél utóbb sokszor bebizonyosodik, hogy a bántalmazások nem voltak megalapozottak, vagy valósak. A szakember általi bántalmazásokkal szemben pedig külön hangsúlyos a fenntartó részéről a zéró tolerencia, a bántalmazás minden formában történő elutasítása.

A Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató által működtetett lakásotthonokban előfordult eseteket **kivétel nélkül fizikai bántalmazásnak** minősítette az intézmény, melyek - egy kivételével - **kortárs által elkövetett** esetek voltak. A belső vizsgálatokat az intézmény elvégezte, az eljárások az ágazati módszertannak megfelelő belső szabályzat alapján kerültek lefolytatásra. Valamennyi esetben indokolttá vált a bántalmazó gyermekek gondozási hely változtatása, valamint ellátási szükségletének meghatározása, azonban jelen ellenőrzés során megállapítást nyert, hogy a gondozási hely változtatások akár több hónapot is igénybe vettek, ugyanúgy a szükséglet megállapítások is.

Az OGYSZ Árvácska Befogadó Gyermekotthona vonatkozásában rögzített esetek szintén **gondozási helyen elkövetett kortárs általi fizikai bántalmazások**, valamint egy esetben gondozási helyen kívüli, felnőtt általi bántalmazás került kimutatásra.

A helyszíni ellenőrzéseken megállapítást nyert, hogy az intézmények a bántalmazási esetek kivizsgálása során az ágazati módszertan szerint előírt módon jártak el. Az intézmények részben rendelkeznek belső protokollal is, melyek tartalmilag megfelelnek a módszertanban foglalt eljárásrendnek.

Rendkívüli esetek:

	SZGYF GYVK	SZGYF OGYSZ	Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató
Gyermeket érintő, életet/testi épséget érintő esemény	30	---	---
Működési zavar	5	---	---
Katasztrófahelyzet	---	---	---
Egyéb esemény	49	71	1

Az ellenőrzött intézmények részletesen kidolgozott szabályzattal rendelkeznek a rendkívüli eseményekkel kapcsolatos intézkedésekről. A szabályzatok alapján a rendkívüli események 4 nagy csoportba sorolhatóak, amelyek a következők:

- gyermeket érintő, életet/testi épséget érintő esemény,
- működési zavar,
- katasztrófahelyzet,
- egyéb esemény (pl. 14 év alatti gondozott engedély nélküli eltávozása, gyermekek által előidézett olyan esemény, amely az intézmény rendjének szándékos megzavarására irányul, házirendet súlyosan sértő magatartás, bűncselekmény, stb.).

A tapasztalatok alapján a legtöbb rendkívüli esemény **életet, testi épséget érintő** és **egyéb** esemény volt. A gyermek életét érintő események kapcsán sok esetben került sor egészségügyi intézkedés keretén belül történő kórházi kezelésre, pl. falcolás, öngyilkossági kísérlet, szerhasználat miatt. Az **egyéb események** legnagyobb számát pedig a 14 év alatti gondozottak engedély nélküli távozása tette ki, amelyek száma növekvő tendenciát mutat.

Kisebb számban fordulnak elő műszaki vagy technikai problémák, egyéb balesetek.

A Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató által működtetett lakásotthonok tekintetében egy rendkívüli eset került az ellenőrzési adatlapon rögzítve, egy bűncselekményt elkövető gyermek vonatkozásában.

A Hatóság azonban megállapította, hogy az ellenőrzött időszakban az egyik szolnoki lakásotthon tekintetében több rendkívüli esemény is bekövetkezett, ami a Hatóság előtt is ismert a lakásotthon környékén élő lakóközösség beadványa által, melynek kivizsgálására eljárást indítottunk. Az akkor lefolytatott ellenőrzés során megállapítást nyert, hogy az otthon lakói által, több, a belső szabályzatban is deklarált rendkívüli esemény következett be (pl.: rongálás, gyermekek házirendet súlyosan sértő magatartása, gyermekek által csoportosan előidézett olyan esemény, mely a gondozási hely szándékos megzavarására irányul, stb.).

Jelen ellenőrzés során megállapítást nyert, hogy ezen esetek egyike sem lett az intézményi szabályzat szerint dokumentálva, melynek kapcsán a gyermekotthon vezető azt nyilatkozta a Hatóság előtt, hogy az akkori események miatti azonnali teendők, a gyermek érdekeit szolgáló egyéb intézkedések, és a szakemberhiány is okozta az adminisztráció elmaradását. Jelen ellenőrzés során a Hatóság felhívta a Fenntartó figyelmét, hogy az intézkedések mellett az esetek szakszerű és szabályzat szerint történő rögzítése is elengedhetetlen.

Az OGYSZ Árvácska Befogadó Gyermekotthona 71 rendkívüli esetet rögzített, az ellenőrzés során megállapítást nyert, hogy ezt az esetszámot javarészt az **engedély nélküli eltávozások** adják ki. Tekintettel arra, hogy a gyermekek befogadó otthonban történő tartózkodása viszonylag rövidebb időintervallumot ölel fel (szemben egy normál lakásotthonban történő tartózkodás időtartamával), az esetek utánkövetése nem jellemző.

Panaszok:

	SZGYF GYVK	SZGYF OGYSZ	Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató
panaszos esetek száma	9	0	1

Panasz érkezése az állami fenntartású lakásotthonokban összesen 9 alkalommal fordult elő, minden esetben a **gyerekek által a gyermekjogi képviselő felé megfogalmazott, inkább jelzések voltak**, mint panaszok, amelyeket a panaszok bejelentésének és eljárási rendjének megfelelően beszéltek meg és vizsgáltak ki. A gyerekek általában vagy a programok minőségét kifogásolták vagy az ételekkel kapcsolatos bírálataikat fogalmazták meg. Magánszemélytől vagy intézménytől panasz itt nem érkezett.

A Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató esetében **egy, a már korábban is nevesített lakóközösség beadványa került panaszként rögzítésre** az intézményben. A belső szabályzat alapján az intézmény főigazgatói titkársága „Panaszkezelési nyilvántartást" vezet, mely a helyszíni ellenőrzés időpontjában a szolnoki székhelyen nem állt rendelkezésre, így a panasz

teljes dokumentációját a Hatóság érdemben nem tudta vizsgálni. A már fent említett eset kapcsán szükséges megemlíteni, hogy a Hatóság részére 2023. évben érkezett beadvány vonatkozásában a Hatóság vizsgálatot folytatott le, valamint jelen eljárás keretein belül utóellenőrzést is végzett, melynek eredményeként megállapítható, hogy a lakásotthonban pozitív változás következett be (a súlyos disszociális tünetekkel érintett gyermekek gondozási hely változtatását követően a lakásotthon gyermekközösségében szorosabb kötődés és javuló hangulat tapasztalható, a gyermekekkel foglalkozó szakemberek is nyugodtabbak és kiegyensúlyozottabbak, mely a Hatóság látogatása során is érzékelhető volt. Egyúttal tájékoztatták a Hatóságot arról is, hogy a lakásotthon kapcsolata a szomszédokkal is javult.). Az ellenőrzés során a Hatóság felhívta a fenntartót, hogy szükséges bemutatnia a panasz teljes anyagát, továbbá jogszabályi hivatkozások aktualizálása miatt a belső szabályzat felülvizsgálatára is felhívta a fenntartó figyelmét.

5. Összegzés, a Hatóság által megfogalmazott észrevételek és hiányosságok, az ellenőrzött intézmények által megfogalmazott tapasztalatok

Jelen ellenőrzés során összességében megállapítást nyert, hogy vármegyénkben a gyermekvédelmi szakellátást nyújtó intézmények a jogszabályban előírt feladataikat ellátják, az ellenőrzött intézményekben, sem az általános ellenőrzési szempontok, sem a kiemelt ellenőrzési szempontok mentén nem tárt fel a Hatóság a gyermekek életét, testi épségét veszélyeztető hiányosságot, így a Hatóság nem kezdeményezte eljárás megindítását sem. Az ellenőrzéseink során feltárt egyéb hiányosságok pótlása a fenntartók részéről 2024. április és május hónapokban teljesül.

Jász-Nagykun-Szolnok vármegyében állami és egyházi fenntartás alatt együttesen 28 lakásotthon található. Ezen lakásotthonok hatósági ellenőrzése minden évben a jogszabályi előírásoknak megfelelően megvalósul. A Hatóság tapasztalata, hogy azon anyagi, tárgyi és személyi erőforrás hiányok, amelyek rendszer szinten jelen vannak/voltak a gyermekvédelem területén, még koncentráltabban jelentek meg a gyermek- és lakásotthonokban. A vizsgálat során megállapítást nyert, hogy a jogszabály által előírt **személyi feltételek csak részben teljesülnek** az ellenőrzött intézményekben. Az elmúlt évek ellenőrzési tapasztalatai azt mutatják, hogy folyamatos a hiány nevelőkből és gyermekfelügyelőkből (ami az intézmények elmondása alapján létszámemelést igényelne, legalább a gyermekfelügyelői munkakör vonatkozásában). Az intézmények kiemelték, hogy ha sikerül is felvenni a megfelelő munkaerőt, a nehéz, lelkileg is komoly próbatételt igénylő munka évek óta alulfizetett. Így **nagy a fluktuáció**, nem alakulnak ki a gyerekek és dolgozók között azok az alapvető bizalmi kötelékek, amelyek nélkül az érdemi munka elképzelhetetlen. További probléma, hogy **hiányzik az alapellátás és szakellátás közötti szoros együttműködés**, egyik területnek sincs erre szabad kapacitása, a szakellátásban a család- és utógondozói munkakörnek nincs státusza, ebből kifolyólag a statisztikai adatok alapján elenyészően kevés a sikeresen hazagondozott gyermekek száma. Komoly probléma szintén évek óta visszatérően a **szakellátás telítettsége**. A befogadó gyermekotthonokban évek óta az engedélyezett férőhelyszámnál jóval magasabb létszámban kerülnek elhelyezésre gyermekek.

Egyre nagyobb számban jelennek meg lakásotthonainkban **kettős szükségletű gyermekek** is, akiknek speciális gyermekotthonokban lenne szükségük az elhelyezésre, de helyhiány miatt ez nem lehetséges. Hosszú az idő, ami eltelik az ellátási szükséglet megállapításáig, a gondozási hely megváltoztatásáig pedig még inkább. Így ha egy lakásotthonban úgy adódik, hogy egy időben több kettős/speciális szükségletű gyermek is van, a helyzet rövid időn belül az egész közösségre rendkívül negatív hatással fog bírni, sokasodnak a problémák, mindennapossá válhatnak a rendőri megkeresések, amit hosszú távon a lakásotthonok környezetében élő lakosság sem fog jó szemmel nézni (mint ahogyan az tapasztalható volt a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató egyik szolnoki lakásotthona vonatkozásában is).

Nemcsak a jelenlegi, hanem az elmúlt évek során lefolytatott ellenőrzések során is egyre gyakrabban tapasztalta a Hatóság, hogy az elhelyezett gyermekek a családjukból való kiemelés után már **több nevelőszülőt is „megjárnak"**, míg végül a lakásotthonokba kerülnek. A bekerülési előzményekben többnyire bántalmazások, traumatikus és ártalmas gyermekkori események szerepelnek. Egyre gyakoribb jelenség, hogy az itt elhelyezésre kerülő gyerekeknek sokszor ez már a sokadik, esetenként az utolsó lehetősége/esélye a normális rendezett gyermekkor megélésére.

A kiemelt vizsgálati szempontok alapján elvégzett hatósági ellenőrzés során megállapítást nyert, hogy sajnos Jász-Nagykun-Szolnok vármegyében is jelen van a gyermekbántalmazás, előfordulnak rendkívüli esetek, ahogy panaszos esetek is.

Pozitívum azonban, hogy valamennyi vizsgált intézmény rendelkezik a gyermekbántalmazások, rendkívüli események és a panaszok esetében történő intézkedésekről, az azokkal kapcsolatos eljárási rendről. A szabályzatok frissek, aktuálisak, megfelelnek a jogszabályi előírásoknak, továbbá minden dolgozó által megismerésre és elfogadásra kerültek. A rögzített esetek tekintetében minden intézményben lefolytatták a belső vizsgálatokat az előírásoknak megfelelően. **Kiemelendő**, hogy a vármegye gyermekotthoni hálózatának összes szakami egység/gyermekotthon vezetője állandó, évek óta a gyermekvédelemi szakellátásban dolgozó személy, aki **megfelelő szakértelemmel és elhivatottsággal végzi** mindennapi munkájukat. A Hatóság pozitívumok közé sorolja azt is, hogy a vármegyében a szakellátás az egészségügyi ellátókkal, a hatósági, rendvédelmi szervekkel való **együttműködése** folyamatosan fejlődik. A hatósági ellenőrzések során feltárt hiányosságok tekintetében a fenntartók és intézmények szükség és lehetőség szerint igyekeztek/igyekeznek minden esetben a hiányosságokat pótolni, ezáltal minél szebb, élhetőbb körülményeket teremteni az állami gondoskodásban nevelkedő gyermekek számára. Ennél a pontnál érdemes kiemelni az EFOP „Befogad-lak" projekt keretében megvalósult és átadott két új gyermekotthont Szolnokon, valamint a 2023. szeptemberétől Kisújszálláson átalakított baba-mama lakásotthont, ahol 3+3 férőhelyszámmal kiskorú vagy utógondozói ellátott anya és gyermeke együttes elhelyezésének biztosítására kerül sor.

Szolnok, 2024. április 25.

2024.IV.25.

Csapó Zita
szociális, és gyermekvédelmi
szakügyintéző

Árvainé Tisza Gabriella
szociális, és gyermekvédelmi
szakügyintéző